

ÖTVEN ÉVE HALT MEG KRÚDY GYULA

Nagybeteg volt már évek óta, s 1933-ban, május 12-én, csöndben, örökre elszenderült. Még csak ötvenötödik esztendejét tapodta, mégis megváltásként jött neki a halál, hiszen elemi gondokkal küszködött. Akik szerették, az olvasói — már-már elfeledték. Művei nagy része hírlaptemetőkben, regényeinek halványult emléke, nem az ő ideje járta. Magányos volt mindig, az irodalom életét sohasem kedvelte, nem tartozott sehová, magának elég, büszke ember volt, és azt is megelégte. Rövidre szabott élete ahhoz nem volt kevés, hogy a Jókai-életmű terjedelmével vetekedő munkát hagyjon maga után. Ha-

lála után mégiscsak a legendái meg rajongói éltették emléket. Így volt ez legalább harminc évig. De az utóbbi húsz évben reneszánszát is megértük. Krúdy Gyula a magyar elbeszélés klasszikusai közé emelkedett. Olvasott klasszikusunk, mert hirtelen-váratlan nagy közönségre támadt. Világát az olvasók fölfedezték, erkölcsi nagyságát belátták. Senki olyan szépen nem tudott temetni, mint ő. A régi, a nemesi életformát ő parentálta el világosan artikulált szóval, pedig a könnyet is nyelte érte, hiszen az övéit temette. Olvatag mondatai fölött szólt a cigány zenéje, hogy „Viszik a menyasszony selymes ágyát...” S vont a négy szürke a gyászko-

csit, vont, mint a vörös postakocsit, poggyászával, az öreg idővel.

Mert vele — az öreg idővel — volt Krúdy Gyula meghitt viszonyban, olyan bensőséges kapcsolatban, mint csak a legnagyobb elbeszélők tudtak lenni mindig. Az az írás is meg tudja a vén időt szólítani, amelyet most halála napjának emlékezetére idézünk. A Magyar Tükörben látott ez a tollrajz napvilágot 1921-ben, aztán egy Kozocsa Sándor szerkesztette Krúdy-kötetben, a Magyar tájakban lehetett olvasni, 1959-ben. Krúdy Zsuzsa — az író lánya — ebből a könyvből másolta ki, s küldte el kérésünkre.

(Bata)

